

Szczecin, 04-03-2019 r.

Dr hab. n. med. Aleksandra Kładna
Kierownik
Zakładu Historii Medycyny i Etyki Lekarskiej PUM
70-204 Szczecin, ul. Rybacka 1
Tel.: 091-480-08-21
e-mail: zhmel@pum.edu.pl

RECENZJA

rozprawy doktorskiej lek. Marka Adama Brzuchalskiego
pt. „**Historia i rozwój Uzdrowiska Świnoujście oraz analiza wyników
leczenia w zakładach uzdrowiskowych**”.

Przedstawione mi do oceny dzieło jest wydrukiem komputerowym, liczącym 296 stron. Praca opatrzona jest wstępem, ujęta jest w 12 rozdziałach, zawiera wnioski, dyskusję, wnioski i uwagi końcowe, streszczenie, abstract i bibliografię.

Już z pobieżnego przeglądu tytułów poszczególnych rozdziałów można się przekonać o kompleksowym ujęciu tematu. Założeniem badawczym w pracy Autora było, cytując: „wypełnienie istniejącej w piśmiennictwie luki na temat dziejów Świnoujścia jako uzdrowiska oraz ukazania w części empirycznej analizy wyników leczenia w zakładach uzdrowiskowych (strona 12.)”.

Cel pracy Doktorant ujął w cele szczegółowe. Postawił również 6 pytań badawczych (strony 12-13), cytując:

1. Jakie były etapy w historii rozwoju Uzdrowiska Świnoujście?
2. Jaki wpływ na charakter uzdrowiska miała i nadal ma historia miasta, kultura oraz społeczność miasta?
3. Jaki jest wpływ mikroklimatu miasta i wykorzystywanych naturalnych źródeł tam występujących na efekty prowadzonych terapii?

4. Jakie są najważniejsze walory klimatyczno-środowiskowe Uzdrowiska Świnoujście?
5. Jakie są metody terapeutyczne stosowane w uzdrowisku i jak przebiega ich rozwój?
6. Jakie są sposoby leczenia poszczególnych jednostek chorobowych w Uzdrowisku i jakie są rezultaty prowadzonych terapii?

Odpowiedzi na postawione cele szczegółowe Doktorant oparł głównie na analizie zasobów archiwalnych oraz analizie opracowań bibliograficznych. Źródłem dla generalizacji problemu była dostępna literatura przedmiotu, książki, doniesienia prasowe, akty prawne, dane z Internetu i inne prace drukowane odnoszące się do tematu pracy.

Odpowiednie opracowania Autor zgromadził korzystając z zasobów Archiwum Państwowego w Poznaniu, Archiwum Miejskiego w Świnoujściu, Archiwum Państwowego w Szczecinie, Archiwum Uniwersytetu Szczecińskiego, Archiwum niemieckiego: Bundesarchiv, Zeitschriften Datenbank, Archiwum Akt Nowych w Warszawie, Akt Urzędu Miasta Świnoujście, Książnicy Pomorskiej w Szczecinie.

Punktem wyjścia dla poszukiwań były czasopisma: „Balneologia Polska”, „Problemy Uzdrowiskowe”, „Sport i Turystyka”.

W chwili obecnej brak jest opracowania (jest tzw. luka naukowa), które zawierałoby kompleksowe ujęcie historii i działalności Uzdrowiska Świnoujście.

Dysertacja autorstwa lek. Marka Adama Brzuchalskiego znakomicie tę lukę wypełnia, a lektura rozdziałów od I do XII jest dowodem, że Autor w pełni zrealizował postawione sobie zadania.

Podczas opracowania dysertacji lek. Marek Adam Brzuchalski skorzystał z 291 przypisów, w których są podane szczegółowe opisy materiałów

i publikacji. Zastosowana przez Autora metoda historyczno-opisowa bardzo ułatwia czytelnikowi zapoznanie się z tak obszernym materiałem faktograficznym.

Pedantyczne wręcz opracowanie tak dużego materiału badawczego zostało przedstawione również tematycznie. Pozwala to czytelnikowi na zapoznanie się z wybranymi zagadnieniami, które zostały przedstawione w poszczególnych rozdziałach w formie podrozdziałów. Walory tak znakomicie wykonanego dzieła naukowego nie byłyby możliwe, gdyby Doktorant nie miał ogromnego wsparcia Swego Promotora Pana Profesora Czesława Jeśmiana.

Autor niezwykle wnikliwie ocenił zebrane źródła, odpowiednio je usystematyzował, dokonał ich właściwej analizy i odniósł się do nich z właściwym krytycyzmem.

Po zapoznaniu się z całością rozprawy można z całą pewnością stwierdzić, że Autor cel pracy osiągnął w pełnej rozciągłości. Potwierdzeniem tego są rozdziały „Dyskusja” i „Wnioski”, które korespondują z tytułem i celem pracy.

Trudno, żeby w tak obszernej pracy nie znaleźć pewnych niedociągnięć. Brakuje mi w dziele wykazu skrótów, wykazu nazwisk, aneksu – w którym byłaby zamieszczona przejrzysta ankieta badawcza. Przy danych z Internetu brakuje mi dnia, miesiąca i roku dostępu do wiadomości. Brakuje mi również zgody Komisji Bioetycznej na przeprowadzenie badań w latach 2013-2018.

Uchybienia te są marginalne, ale w pracach historycznych dość istotne.

Pomimo moich uwag trzeba bezstronnie przyznać, że dzięki ogromnej pracy Doktoranta została wydobyta i udostępniona polskiemu czytelnikowi ogromna liczba ważkich faktów historycznych, mających znaczenie nie tylko dla historyków medycyny, ale i dla ogólnej historii. Trzeba dodać, że praca napisana jest w sposób przejrzysty, wzbogacają ją liczne ciekawe ilustracje, mapy, była

niezwykle czasochłonna i niełatwa do napisania, ponieważ Autor pracy nie jest z wykształcenia historykiem.

Przedstawiona mi do recenzji praca doktorska stanowi unikatowe dzieło historyczne o dużych walorach poznawczych, których przyswojenie nie następuje z trudnością, bo praca napisana jest pięknym językiem polskim w sposób jasny.

Reasumując:

Autor w pełni zrealizował postawione sobie cele badawcze prowadząc rozległe studia wszystkich dostępnych materiałów źródłowych. Stwierdzam, że praca odpowiada wszystkim warunkom wymaganym w Ustawie o stopniach naukowych – wnosi bowiem nowe wartości poznawcze. Świadczy o opanowaniu metodyki badań naukowych.

Dlatego zwracam się do Wysokiej Rady Wydziału Wojskowo-Lekarskiego Uniwersytetu Medycznego w Łodzi o dopuszczenie lek. Marka Adama Brzuchalskiego do dalszych etapów przewodu doktorskiego i następnie nadania Mu stopnia doktora nauk medycznych w zakresie medycyny.

KIEROWNIK
Zakładu Historii Medycyny i Etyki Lekarskiej
dr hab. n. med. Józefina Kładna